

Swinarski Antoni Mikołaj

Data urodzenia: 1910

Chemik, profesor i rektor UMK, członek zwykły TNT w l. 1951-1985, w 1984 r. otrzymał tytuł członka honorowego TNT.

Urodził się w Toruniu w rodzinie inteligenckiej Emila, lekarza, oraz Marii Radońskiej. Dzieciństwo spędził w rodzinnym mieście, gdzie w 1928 r. ukończył Państwowe Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika. W tym samym roku rozpoczął studia chemiczne na Uniwersytecie Poznańskim, po pierwszym roku naukę kontynuował we Francji na Wydziale Politechnicznym Uniwersytetu w Tuluzie, który ukończył w 1933 r. Dyplom inżyniera nostryfikował w 1938 r. na Politechnice Warszawskiej. Po powrocie pracował w fabrykach w Toruniu i Poznaniu. We wrześniu 1939 r. walczył w kampanii wrześniowej w Armii „Poznań”; dostał się do niewoli, z której uciekł. Podczas okupacji był laborantem w Luboniu, aresztowany w 1944 r., przebywał w Forcie VIII i obozie w Żabikowie. Po wojnie został dyrektorem Zakładów Przemysłu Fosforowego w Luboniu, pracował jako naczelnik wydziału w Ministerstwie Przemysłu Chemicznego i adiunkt w Katedrze Chemii Rolnej Uniwersytetu Poznańskiego. W 1948 r. na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym tej uczelni obronił doktorat na podstawie pracy „Wpływ stosunku NO/NO₂ na wydajność produkcji nitrozowej kwasu siarkowego”. W 1951 r. objął stanowisko zastępcy profesora i kierownika Katedry Chemii Nieorganicznej (później Zakładu Chemii Nieorganicznej) na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMK, którą kierował do 1981 r. W 1954 r. objął stanowisko docenta, w 1958 r. profesora nadzwyczajnego, a w 1964 r. profesora zwyczajnego. Był dyrektorem Instytutu Chemii (1969-1975) oraz pełnomocnikiem rektora ds. organizacji i współpracy naukowej z gospodarką narodową (1975). Z jego inicjatywy powołano Wieczorowe Studium Chemii (1968) i Doktoranckie Studium Chemii (1971) oraz organizowano konkursy chemiczne dla uczniów szkół ogólnokształcących i techników chemicznych Polski północnej. W l. 1962-1965 pełnił urząd rektora UMK, inicjując budowę miasteczka uniwersyteckiego na Bielanach. Współpracował również z Wyższą Szkołą Inżynierską w Bydgoszczy (ob. Politechniką Bydgoską), w l. 1952-1955 był dziekanem Wydziału Chemicznego. W 1971 r. otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu w Tuluzie. Jego badania obejmowały chemię nieorganiczną i technologiczną oraz związki kompleksowe. Opublikował 165 prac naukowych publikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, 3 skrypty z chemii analitycznej, 2 monografie z technologii analitycznej i sześć patentów. Wypromował 25 doktorów, 7 habilitowało się, a sam recenzował 45 rozpraw doktorskich. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Komisji Rzeczników Państwowej Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Naczelnej Organizacji Technicznej, TNT (sekretarz generalny i wiceprezes 1963-1982, członek honorowy 1984), Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej w Toruniu i Société Chimique de France (1957). Po przejściu na emeryturę działał w Wojewódzkiej Radzie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego w Toruniu. Zmarł w Toruniu. Pochowany w rodzinnym grobowcu w Lubasz k. Czarnkowa.

Literatura:

1. Łodzińska Alicja, Antoni Swinarski (1910-1985), chemik, profesor i rektor UMK, w: *Toruńscy twórcy nauki i kultury*, pod red. M. Biskupa, A. Gizińskiego, Toruń 1989, s. 317-322.
2. Grodzicki Antoni, Swinarski Antoni Mikołaj (1910-1985), chemik, profesor i rektor UMK, w: TSB, t. 1, pod red. K. Mikulskiego, Toruń 1998, s. 231-232.

Anna Supruniuk